ԹԻՒ 266 ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1875 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 23

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԳԱԶԱՓԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Ամեն ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ օրերը կը հրատարակուի: Պօյսոյ համար 30 բուռց գինն է 2 արծաթ Մեճիտ կանխիկ. բղպատարուբեան ծախքը բաժանորդաց վրայ. իսկ գառառաց համար 2 1/2 արծաթ Մեճիտ: Ծանուցման տողը 2 զրշ:

Գառառաց բղպատարի ծախքը բաժանորդաց չ'վերաբերիր:

Լրագրոյս վերաբերեալ որ եւ է գրութիւն ուղղելի առ Տճօրենխմբագիր Մ. Ց. Մելիքեան ի կ. Պօլիս Ջիւմպիւլլիւ խան վերնայարկ բիւ 10:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Իզմիրի ընտրական խնդիրը հետզհետէ ծանրացած և մինչև իսկ երկու կուսակցութեանց մէջ նորանոր կռիւներու պատճառ եղած է:

Երեսփոխանական նորընտիր ժողովը չը դումարելու համար սակաւաթիւ կուսակցութեան պարագլուխ Սպարթալեան էֆէնտիի կողմանէ այլևայլ արգելքներ և դրժուարութիւններ ծագելը և մինչև իսկ դիւանատան արձանագրութեանց տօմարները վարձել խուժանի մը ձեռօք առաջնորդարանէն խլուելը և Սպարթալեան էֆէնտիի վաճառատունը պահուելը են: Ի՛նչ ցած վրդժխնդրութիւն:

Ազգ. վարչութեան խառն ժողովը ուրբաթ օր սոյն ցաւալի դէպքը ուշադրութեան առնելով, անմիջապէս հեռագիր ղարկաւ Զմիւռնիոյ վեհ. կուսակալին որ Սպարթալեանի վաճառատունը դրուած ազգ. տօմարները Տ. Գէորգ աւագ քահանային յանձնել և երեսփ. ժողովոյ դումարումը դիւրացնել բարեհաճի հակառակորդները բանտարկելով և Սպարթալեանի՝ ազգային գործոց միջամտութիւնը բոլորովին արգիլելով: Նոյնպէս հեռագրեց Տ. Գէորգ աւագ քահանային որ երեսփոխանական ժողով գումարելով, ընտրութիւնը քննեն, դիւան կազմեն և ի Պարիարքարան տեղեկագրեն:

Ազգ. վարչութիւնը Սպարթալեանի այժն և զօրութիւնը խորտակելու համար թագրիր մը գրեց Բ. դուռը Զմիւռնիոյ հասարակութեան իրաւունքը Սպարթալեանի մը բռնաւորութեանը ոտնհար չը լինելու համար:

Երանի՛ թէ Ազգ. վարչութիւնը քանի մը շաբաթ առաջ ընէր սոյն ուրուագիծը, որով Զմիւռնիոյ ժողովուրդն ալ կը խաղաղէր և տգէտ բռնաւորի մը ձեռքէն կազատէր:

Բայց որպէսզի ընթերցողք լաւ տեղեկութիւն ունենան Զմիւռնիոյ մէջ անցած վերջին դէպքին վրայ, հոս կը դնեմք նոյնին նկարագրութիւնը որ Զմիւռնիայէն խրկուած է մեզ:

ԱՊՈՏԱՄԲՒԼԱՆ ԴԷՊՔ ՄԸ

Կառավարութիւնը զինուորական տրոյ պարտքերու վճարման համար ստիպողական հրաման կը ղրկէ առ Ֆազ. Ժողովը. այս հրամանը օրինաւոր պատրուակ բռնելով՝ վեհ. կուսակալը կը հաւատէն որ Հայոց ներկայ իշխանական մարմինը տարտամ կացութեան մէջ է, և պէտք է յանձնաժողով մը կազմել որ այս պարագային վճարումը դիւրանայ: Կուսակալը կը հրամայէ, Սպարթալը 10 հոգիով միրալայի մը հետ առաջնորդարան կուգան միջոցներ խորհելու:

Արդէն Պատրիարքարանի կողմէ օրինաւոր քուէարկութեամբ ընտրուած երեսփոխանաց վաւերագիրը հասած էր, նոյնպէս անոնց անկախ դիւան կազմելուն համար առ կուսակալն ուղղեալ պաշտպանողական նամակ մը, Ֆազ. Ժողովը այս յանձնաժողովին տահմանադրութեան հակառակ կազմութիւնը տեսնելով կառնու իր հետ արժ. Տ. Գէորգ նախագահը և կուսակալին կը դիմէ: Սակայն կուսակալը առջի բերան ըսած արժանւոյն ընդունելութիւն չընէր, յետոյ երբ նամակը կը կարդացուի, մեղմաձայն արտօնութիւն կուտայ որ երթան դիւան կազմեն, մինչդեռ ամիսհը առաջ արդիլեր էր, և հրաման կընէ որ յանձնաժողովը առաջնորդարանէն ցրուի:

Արժ. նախագահը ուրբաթ օր բոլոր երեսփոխանաց հրաւիրագիր կը ղրկէ որ դան դիւան կազմեն. վասն զի կըսէր, Բ. Դուռն ու Պատրիարքարանը անոնց օրինաւոր քուէարկութեամբ ընտրուիլը ստուգած և վաւերագիրն ալ ղրկած է:

Երեսփոխանք արդէն ժամը երկուքին յետ կիսաւուր մեծ մասամբ ներկայ էին, Սպարթալըն իր վեհան պարագլուխ ըրած՝ եռեւէն քանի չափ յանուն ոտահակաց խումբ մը առաջնորդարան կը ղրկէ: Ասոնք կուգան երեսփոխանաց դէմ կսկսին լուտալ, և պոռալ թէ մենք ձեր դոյութիւնը չենք ընդունիր, ոչ ալ սահմանադրութիւն կը ճանչենք, և ոչ ալ հաւատարմութիւն ունինք ձեր վրայ: Սակայն քանի մը ատահակայ բիրերը իրենց թիկնոցին տակ պահուած էր: Արժ. նախագահ ձգեց դնաց որ սիրտ խաղ չըլլայ, իսկ երեսփոխանք պատասխանեցին թէ, եթէ ղձեղ Սպարթալըն ղրկեց որ մեզի հետ կռուիք, մենք ոչ կռիւի մարդեր ենք, և ոչ ալ օրինաւորութենէ կը չեղնինք, ահա ամեն բանի պատասխանատու ղձեղ թողլով մենք կը մեկնինք, և այսպէս ամենն ալ առաջնորդարանէն մեկնեցան: Այս խօսակցութեան միջոցին օրինաւոր ներէն մէկը կը պոռար, «գօրգմայըն նէ իսթերսէնիզ եափըն, Սպարթալը պիղէ իմղա վէրմիշ, մահպուստան վէ սիւրկիւնտէն գուրթարսաճադ:»

Առաջնորդարան կը մնայ Սպարթալեան ստահակներուն ձեռքը, նոյն միջոցին մէկը հեւալով կուգայ կը պոռայ թէ, «Հաճի էֆէնտի էմր եթտի, միլլէթին տէֆթէրլէրինի հէփսինի ալըպ կելէսինիզ:»

Ասոնք իրը տէրութեան հրամանի հլու՝ կը նային որ դիւանատան դուռը կղպուած է, ոտքով ձեռքով պայն կը խորտակեն, ապա տօմարաց պահարանները կտրտելով՝ մէջէն բոլոր տօմարները կառնուն, որոնց մէջ կային նաև 150 տարուան ազդ. յիշատակարանները, մէկ մասը պարկի մէջ, մնայորդն ալ իրենք բեռնաւորել կը տանին Սպարթալըի վաճառատունը կը յանձնեն, ուր Հայոց ազգին ամենէն նուիրական յիշատակները երկաթեայ արկղի մը մէջ կը պահուի՝ ընդ հսկողութեամբ Սպարթալեանի՝ իբր թէ Օսմանեան տէրութեան մէջ ամենէն հաւատարիմ վայր մը եղած ըլլայ:

Ժողովրդեան օրինապահ մասը այս ինքնակամ բռնաբարական արարքը լսելով սաստիկ կը զայրանայ, և կուզէ միահամուռ խուժել Սպարթալեանի վաճառատունը և Ազգ. տօմարները՝ դէռ չխարդախուած՝ կորզել, բայց արհեստապետք անմիջապէս մէջ իյնալով՝ կարգիլեն որ օրինաւորութեան դէմ չվեղանչեն, և կը համոզեն որ Օսմանեան պետութիւնը ու Պատրիարքարան անպատճառ անոնց արժանի պատիժը պիտի տան, քանի որ անոնք այս ապստամբական ընթացքը բռնեցին, ու Տէրութեան և Պատրիարքարանի հրամանները արհամարհելով՝ զանոնք քամահրելու յանդգնեցան:

Պատրիարքարան հիմակ կը յուսայ որ կատարելապէս հաւոզուեցաւ թէ օրինաւատք ինչ նպատակի կը ծառայեն, թէ որչափ խռովարար և ինքնօրէն են, թէ այսքան ժամանակէ ի վեր Պատրիարքարանի դէմ ի՛նչ արհամարհանօք վարուեցան. և թէ որքան անպատուութիւններ առթեցին ազգայնութեան դէմ: Ո՛վ է ատոնց պարագլուխը, և այսքան չարեաց աղբիւրը, աննշան ցեղէ անձ մը, Սպարթալը ցակորը, որ 40–50 բազդախնդիր խնկարկուներ գլուխը ժողուած՝ 8–10 տարիէ ի վեր ազգին այնքան աղէտ, այնքան վնաս և այնքան անպատուութիւն առթեց, որ վերջապէս վախճանը այս բռնաբարական կէտին հասուց թէ ես պիտի իշխեմ ամենուն վրայ:

Ժողովուրդը յուսահատ Պատրիարքարանի անմիջական հրամանին կսպասէ, այս դաղանին ճիրաններէն ազգին փրկութիւնը կը հայցէ, ու կը խնդրէ որ պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւնը ընէ ու դատաւճիռը տայ, որ այս ազգակործանը ազգային գործերու միջամուխ ըլլալէ դադրի, եթէ կուզէ խաղաղութիւնը հիմնովին հաստատելու քաղքիս մէջ ու կրնա, վէճ, ատելութիւն ի սպառ բառնալ. ի մի բան կը յուսանք որ Պատրիարքարան կարեւորութիւն կուտայ այս խնդրոյն ու անմիջական դարմանը հայթայթելու չի դանդաղիր ու րուն ակնդետ ու անհամբեր կսպասէ դրեթէ բոլոր քաղաքիս հայ հասարակութիւնը:

*Իզմիր 13/25 Սեպտ. 1875 * * **

Տիվրիկի առաջնորդի ինպատաս և ընդդէմ Ցակոբ եղիկոպոսի տեղւոյն գաւառական ժողովներէն և հասարակութենէն ցատագովական հանրագրեր եկած ըլլալով Ազգ. Պատրիարքարան, խառն ժողովը նախանեան Արժ. Տ. Պօղոս վարդապետը Տիվրիկ խրկել որոշեց իբր քննիչ. որ իր քննչութեան պաշտօնը աւարտելէ վերջը գոն պիտի երթայ իբր առաջնորդական տեղապահ: Կը յուսամք որ Պօղոս վարդապետ անաչառութեամբ քննելով Տիվրիկի ազգային խռովութեանց պատճառը, իր պաշտօնը յաջողութեամբ ի գլուխ կը հանէ:

— 500 լիրայի խնդրոյն քննիչ նանանժողովոյ տեղեկագիրն ընդ նմին և Գեր. Տ. Մկրեանի բողոքն ալ խառն ժողովոյ ուրբաթ աւուր նիստին մէջ կարդացուեր, բայց որոշումմը չէ տրուեր:

Անհամբեր կսպասեմք խառն ժողովոյ որոշման, որպէս զի մեք ևս սոյն խնդրոյն վրայ մեր դիտողութիւնն ու կարծիքը յայտնեմք:

— Պալատի թաղ. խորհրդոյ խընդրանօք Պալատի Ս. Եկեղեցւոյ քահոզիչ կարգեցաւ Գեր. Տ. Խորէն վարդապետ Մխիթարեան:

— Մուշէն անցեալ շաբթու հեռագիր մ'եկաւ, որ Ս. կարապետի վանուց միաբաններէն Տ. Մխիթար վարդապետի մահը կը ծանուցանէր: Այս այն վարդապետն է որ քանի մը ամիս առաջ Մշոյ առաջնորդ ընտրուած էր. սակայն ինչ ինչ դիտողութեանց պատճառաւ Ազգ. վարչութիւնը չէր վաւերացուցած:

Այժմ Մշեցւոց կը մնայ բանիբուն,

օրհնագէտ և ազդասէր մէկն ընտրել իրենց առաջնորդ , և Մշոյ հասարակութիւնը առաջնորդական տեղապահ խորէն վարդապետի ճանկէն ազատել :

— Տիգրանակերտէն վր գրեն թէ Մակաբայեցւոց վանուց միաբանից միաձայն հաւանութեամբը յիշեալ վանուց վանահայր ընտրուեր է նախկին փոխ–վանահայր Յովհաննէս վարդապետ :

— Զմիւռնիոյ Ք. Ազ. ժողովը 8. վէմ. եանի անձին դէմ գործուած բռնութիւնը ծանուցած ըլլալով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր , Նորին Սրբազնութիւնը Զմիւռնիոյ Վսեմ. կուսակալին յանձնարարական դիր դրեց 8. վէմեանի իրաւանց պաշտպանութիւնը խնդրելով :

— Տիգրանակերտի Լիճէ քաղաքէն Սաատուլլահ պէյ անուն մէկը տեղւոյն ազգայնոց անձին և պատուոյն դէմ տեսակ տեսակ բռնութիւններ գործած ըլլալով , Մակաբայեցւոց վանուց Թեմականք Ազգ. Պատրիարքարանի միջոցաւ խնդրագիր մ'ուղղեր են առ Բ. Դուռը , խնդրելով որ կամ յիշեալն անկէ հանուի և կամ հրաման տրուի իրենց ուրիշ տեղ մը գաղթելու :

Տարակոյս չունինք թէ բարձր. մեծ եպարգոսը հարստահարեալ ժողովրդեան մը ցաւոցը լսելով , անոնց դարման մատուցանել պիտի բարեհաճի :

— Սերաստիոյ Ք. ժողովն իր մեծամասնութիւնը կորուսած և գաւառական ընդհանուր ժողովը նոր մ'ընտրած ըլլալով , նոյնին տեղեկագիրը Ազգ. վարչութեան խրկեր է ի վաւերացումն :

Նորընտիր անդամք են .

Մ. Յովհան	Եփ.	Տէրպապեան
Ճանօ	»	Պէկեան Ատենպ.
Նազարէթ	»	Փօթուխեան
Յակատուր	»	Թանտըրճեան
Ստեփան	»	Միսաքեան
Մանուկ	»	Պօղոսեան
Անդրանիկ	»	Վարդանեան Ա. տենադպիր
Յակոբ	»	Շահանեան

— Սղերդի մէջ հետեւեալ ցաւալի դէպքը պատահեր և նոյնը Ազգ. Պատրիարքարանի հաղորդուելով , Ս. Պատրիարք Հօր միջամտութիւնը խնդրեր է :

Տեղւոյն բնակիչներէն Մ. Սիմոնեան Մ. Աբրահամի խան անուն որդին անցեալները տաճկնալով , դոր քանի մը ամիս առաջ լրագրոյս միջոցաւ հրատարակած էինք , բաւական առեն ասդին անդին թափառելէ վերջը հիւանդանալով կուգայ իր հօրը տունը կը պահի . հայրը իմանալն դիմելով որդւոյն իր տանը մէջ հիւանդ պահելուը կիմացնէ . բայց նա կարեւորութիւն չտար ըսելով թէ « քու որդիդ է , խնամես ինչ կըլլայ » : Հայրը երկրորդ անգամ Տիգրանակերտի առաջնորդական տեղապահին հետ հաւաստարուեան կը դիմէ . երբ կառավարութեան կողմէն մարդ կուգայ տանեալու , յիշեալ Մուսթաֆան (երբեմն խա) սանդուխէն վար կիջնէ երթալու համար և երբ կառավարութեան պաշտօնատեղւոյն կը մօտենայ , յանկարծ կնայելով կը մեռնի , ղոր վերցնելով մկրտիթ կառնին :

Երկրորդ օրը տարաձայնութիւն մը կելնէ , իբր թէ հայերը խեղդամահ ըրեր են զանի . ասոր վրայ 10–15 հոգի քնդ որս և հայրը բռնուելով կը բանտարկուին : Տիգրանակերտի առաջնորդական տեղապահ փիլիպպոս վարդապետ կաշխատի բանտարկեալները ազատելու և կը յաջողի ալ : Սակայն հայրը տակաւին բանտը մնացած ըլլալով իբր միակ հեղինակ սոյն դէպքին , նորա ազատութեան համար ալ ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր միջամտութիւնը խընդրեր են :

Ահա՛ այս է դէպքին պատմութիւնը :

Զգիտեմք տակաւին թէ Ս. Պատրիարք Հայրը խեղճ բանտարկեալին ազատութեան համար ի՛նչ միջոց ձեռք առած է :

— Վանայ գաւառին մէջ սահմանադրութիւնը գործադրելու և Մխիթարեան գեր. Տ. Խորէն վարդապետը առաջնորդական տեղապահ կարգելու առաջարկութիւն եղեր է ուրբաթ օր Թաւշ Ժողովոյ մէջ . սակայն վանայ վիճակը ժամանակ մը ևս անփոփոխ պահել որոշեր է ժողովը :

— Շապին Գարահիսարէն սեպտ. 10 թուով :

« Շատ ուրախ եղաւ Նիկոպոլսոյ հայ հասարակութիւնը , երբ ձեր լրագրոյն մէջ կարդաց թէ քաղաքիս առաջնորդական յուզման և խռովութեան առթիւ Տրապիզոնի առաջնորդ գեր. Տ. Մատթէոս վարդապետ քննիչ կարգուած է մեզ Ազգ. վարչութեան կողմանէ . սակայն չդիտեմք թէ ի՞նչ է նորա մինչև յարդ ուշանալուն պատճառը . տա՛ր երկինք որ ճշմարտասէր քննիչի մը վիճակէ ինք :

« Քաղաքիս մէջ ո՛չ առաջնորդ կայ , ղի երեք ամիսէ ի վեր ղեւաճութեան համար վանքերը կը դռնուի և ո՛չ ալ ժողով . դոնէ ժամանակին քաղաքական և կրօնական ժողովները ունէինք թէև առանց առաջնորդի . բայց ի շնորհս հակառամհմանադրական առաջնորդի այսօր ժողովներն ալ քայքայեալ , ցրուեալ և մեռեալ վիճակի մը մէջ են :

« Աբրահամ եպիսկոպոսի ամենասիրելի Յակոբոս վարդապետը որ երկար առեներ ի վեր անկողնոյ կը ծառայեր , կըսուի թէ հիւանդութիւնը ծանրացած և ինքը խելագարած է . բժիշկները վանքը այցելութեան երթալով , վկայեր են թէ վարդապետին աղատութիւնը կասկածելի է , որոյ հիւանդութեան պատճառը գիւնեմոլութիւնը և . . . թիւնն է կըսեն » :

Ըստ մեզ Աբրահամ եպիսկոպոս յոյժ մեղադրելի է այսպիսի վարդապետ մը մինչև յարդ իր քովը պահելով , որ միակ պատճառ և հեղինակ կը կարծուի Շապին գարահիսարի խռովութեան :

Զգիտեմք թէ Ազգ. վարչութիւնը ինչո՞ւ համար մինչև յարդ իր որոշումը գործադրած չէ , մինչդեռ Շապին գարահիսարի վիճակը օր օրի կը ծանրանայ և Սահմանադրութիւնը մեռեալ տառ մը կը դառնայ յիշեալ երկրին մէջ :

Փափաքելի է որ Գեր. Տ. Մատթէոս վարդապետ ալ կամ ի պաշտօնէ հրաժարի քննչութեան պաշտօնէն , որպէս զի Ազգ. վարչութիւնը ուրիշ մը կարգէ ևրին տեղ և կամ ընդ փույթ քննչութեան պաշտօնն ստանձնել բարեհաճի ի խաղաղութիւն Շապին Գարահիսարի ժողովրդեան :

Անդրիանուպօլսէն :

Ս.

Հրատ էֆէնտի Սիրելին մեր.

Սխալ քայլ առիր էֆէ՛նտի , յառաջ մի՛ երթար , խարխուլ սանդուխի վրայ կայնած ես , ոտքերդ այդչափ ուժգին մի՛ տրոփեր , քաղաք տեղեկութիւններուդ փոտած նաւովը մի ճանապարհորդեր , անոր կիսամաշ պարանին վրայ մի՛ կրծըներ , ահա՛ կը խղի՛ կը խղի՛ , ոտքիդ տակ անդունդներ կան , ուղեցոյց չունեցող նաւապետի նման ղեկ ի ձեռին ծովու ալեաց մէջ կը մնաս , վերջապէս ուղեցոյցիդ տպագրութիւնը սխալ է . փոխէ զայն , ու նոր մը առ , որ ուղիղ ճանապարհորդես :

Լոյս Հանդիսին Թ. Թուոյն մէջ քու գրութիւնդ ծայրէ՛ն ի ծայր կարդալէ ղկնի , նմանեցուցի քեզ այն ողորմելի կուրին որ աչքերուդ վրայ թանձր սևաքող մը ձգած ու քու երկու ձեռքերէդ բռնած կը տանի , ո՛ւր , (ի խորխոր ալիք) և ի՛նչ կը նշանակէ ի խորխոր ալիք , ասիկայ հանելուկ մ'է և ամենուն չյաւուկ չէ գիտնալ :

Ռոտոսթօյի մէջ խաղաղութիւն կայ , քանզի ազգային բարեխնամ վարչութիւնը երբ Առաջնորդի ընտրութեան վիճակահանութիւնը կը հրամայէր կատարել ի ձեռն Գ. Գրիգորիս Սրբազան Արք եպիսկոպոս Հօր , նոյն ատեն եթէ Նորին Գերապատուութեան յորդորներ նոցա սրտի յուզմունք ալիքներ չ'ցածցըներ , եթէ նոքա կանուխ ի սրտէ հաչուած ու միաբանած չըլլային , իրարու դէմ հակառակ և տարբեր խորհրդներով դիմեալ մէկմէկէ վրէժ առնուլ կիրք յագեցնել որ ուզէին , ահա՛ սոյն առթին մէջ անոնց առջև ասպարէզը բաց էր . կրնար խմբին մէկը յաջ և միւսը ձախ հակառակորհուրդ իրարու դէմ կարծիք յայտնել , բայց ոչ այսպէս , այլ միաբանութեամբ հանդարտութեամբ և հասարակաց ձայնին հետեւելով առ ժամանակ մի յետս թողուլ որոշեցին սոյն ընտրութիւնը , և այդ սոյն երկու կուսակցութեանց այս կերպ չարժման եղանակը իրենց կուսակցական ոգւոյն մեծ ծառայութիւն մը կրնայ մատուցանել :

Ասկէ զատ Ամենապատիւ Պատրիարք Հայրն ալ ի տես այս ամենայնի , ինչպէս որ ամենուն յայտնի է , ամենայն ուշադրութեամբ կը հետեւէր ամենայնի , և ամենայն ինչ ի ձեռն Գերապատուութեան կը կատարուէր , ուստի ամենայն կողմանէ ամենայն ինչ կանոնաւոր ընթացք մը կունենար , և ամենայն ինչ ի խաղաղութեան կը կատարուէր :

Ասոնք ամենքն ալ ի ձեռն Գերապատուութեան կը կատարուէին , ուստի

սակցութեանց և անմիաբանութեան նախատինքը անուչտ կը սրբէ, և իրենց գըլխուն վրայ խաղաղութեան կարմիր դրօշակներ կը պարզէ։ —200 լիրայի չափ աղդին ստակը Եւրոպացիէ մը կը յափըշտակուէր, սոյն երկու կուսակցութեանց պարագլուխները (այս խօսքը քու գեղեցիկ սիրած լեզուովդ կը խօսիմ) մանաւանդ մը կազմել տալով և երեք օր շարունակ հոն հանապազորդելով վերջապէս անոր որկորէն դուրս հանել յայղեցան սոյն յափշտակութիւնը, և ահա՛ խաղաղութեան արդասիք և երկու կուսակցութեանց մէջ եղած միաբանութիւն» — Երբ Նորին գերապատուութիւնը 35 հոդիէ բաղկացեալ առաջին ժողովը կազմեց, և զանոնք հոգեւոր խրատներով և սիրաշահելով՝ ի հաշտութիւն հրաւիրեց և ժողովրդային իրաւանց ղգալի վնասները թուեց, նոյն ատեն սոյն երկու կուսակցութեանց պարագլուխք, ՝ի ժողովի անդ ուրոյն ուրոյն հետեւեալ աղդու խօսքերը արտաբերեցին. «Անցելոյն վրայ պէտք չէ որ խօսիմ, քանի տխուր էին այն օրերը որ մեր գլխէն անցան, միայն սա կը զրուցեմ որ շատ տուժեցինք, աղգային պատիւը վարկը կորսնցուցինք, եթէ ես յանցեայ ամենուդ ալ մեղայ, կաղաչեմ քաղաքիս խաղաղութիւնը խորհինք, հասարակաց անդորրութեանը վրայ մտածենք ևն ևն» Նոյնպէս երկրորդը՝ փոխադարձ համապատասխանատուութեամբ չօշափելով և յարգելով վերոյն խօսքերը մէկմէկու հետ սիրով միաբանեցան, և իրարու տուն փոխադարձ այցելութիւններ տալով հաշտութիւնը երկուց սիրելեաց մէջ բերկրեցաւ, և ահա մենք սովորած եմք այսպիսի եղանակներով առաջ եկած արդեանց խաղաղութիւն կոչել խաղաղութիւն է ըսել»—դպրոցը գոց է։—Աղգային կռիւ մը եթէ որ պատահի, շատ անգամ Ս. Թագաւոր Թաղէն կսկսի ու եռքը Ս. Խաչ Թաղ կը տարածի, ուստի պէտք կըլլայ որ Ս. Թագաւոր Թաղի դպրոց գոցուի կամ Խափանի, և ոչ Ս. Խաչ Թաղի դպրոց, բայց ոչ այնպէս. եթէ հոն արիւնահեղ պատերազմ կոտորած ալ որ ըլլայ, այն դպրոցի դուռ չի փակիր ու երբէք փակուած չէ, քանզի նա հարստութիւն ունի, քանզի նա դրամ, կալուածք, և շահու աղբիւր մը ունի, իսկ գալով Ս. Խաչ Թաղի դպրոցի, ամիսը 300 եկամուտով 1200 դահեկան ծախս ընելու դատապարտուած վիճակի մը մէջ է, ու անչուշտ այն երբեմն երբեմն պիտի կառչի, ու երբեմն պիտի գոցուի, ժողովուրդք թէպէտ եւ բազմաթիւ, բայց աղքատ, բայց ստակ տալ սորված չէ, ուստի սոյն դպրոցը առ՝ի չգոյէ հիւթոց շատ անգամ գոցուած ու բացուած է, զայն միայն Շուշանեան Մեծաշուք գերդաստանը կրնայ կանգուն պահել և անոր չարունակութեան ապահովութիւն տալ, և տեսակ տեսակ աշխատութեամբ թանգարաններ բանալով և ներկայացումներ տալով ժողովրդեան քսակէն միայն նա կրնայ ստակ կորզել, եթէ զայն աղնիւ անձինքը քալլերող որ ըլլայ—ժողովները ինչո՞ւ նիստ չունին — անոր համար որ չրջաններն լրացած է. անոր համար որ նախ՝ արժանաւոր առաջնորդի մը ընտրութիւն, և ապա նորին ձեռամբ հիմնական բարեկարգութեան ձեռնարկութիւն և ժողովներու կազմութիւն կուզեն ընել— ուրեմն ինչո՞ւ առաջնորդի ընտրութիւնը չեն վերջացներ— այո՛, կաշխատին իրենց ուզած վորձ բարձրանուն եկեղեցական Ս. Հայրերէն մին ձեռք բերել և յաւիտեան անոր հետ ապրիլ—ինչո՞ւ ազգային իրաւունքը մէկ քանիներէն կը բռնաբարի— սա ո՛չ միայն սուտ, այլ և յայտնի թշնամանք և ձրի զրպարտութիւն է որ քու անխիղճ դրչէդ յառաջ կուգայ»— Գահանայի մը չվայելեր նենգաւոր յուզիչ լեզու դործածել ևն— դու եղածը իրաւ չեղած որ կը հրատարակես տանիքներու վրայ եղած, չիք խաղաղութիւն ՝ի Ռոտոսթօ՝կը պուասս, ու գաղափարներ կը պղտորես, ու կանուանարկես, ահա իրաւամբ անուանդ արժանի քեղի կը վայելէ այդ ածականները որն որ ընտրեցիր ու գրեցիր»— Դու Ռոտոսթոյէ հեռանալդ մեծ բարիք մը ըրիր ժողովրդեան— Եթէ ես ՝ի Ռոտոսթօ աղէկ և բարի հետք մը ձգած չըլլայի՝ եթէ ժողովուրդը գիս չ'սիրեր, ու անոնց համակրութեան և սիրոյն արժանացած չըլլայի, ինչո՞ւ ուրեմն մասնաւոր նամակներէն ի զատ Գ. Եղնիկ Ծ. վարդապետն ալ նամակով մը գիս պաշտօնապէս Անդրիանուպօլիսէն նորէն ՝ի Ռոտոսթօ առ ժողովուրդ իմ պիտի հրաւիրեր. ասանկ կոյր զկուրային գրիչ մի չարժեր էֆէնտի, ուղեցոյցդ չտկէ որ չ'մոլորիս. ես երբ Անդրիանուպօլիս բնակելու որոշ խորհուրդ մը ունեցայ. Ս. Թագաւոր Թաղի ժողովն ալ գիս կրկին հրաւիրեց ՝ի սպասաւորութիւն սրբոյ եկեղեցւոյ իւրեանց; բայց ես մերժեցի, «իչ սէնին տէ տէյին սրալարտա տէյիլ տիր էֆէնտի» Տ. Վրթանէսը իր պատուով ապրեցաւ հոն, և գուցէ մինչև ցարդ տակաւին իմ վերադարձիս ալ կակնկալէն ու կը ցանկան՝ ես հոգւով չափ կը սիրեմ զանոնք, ու կը սիրուիմ անոնցմէ—1868—1872 թուականին իմ վրայով ինչ որ խոչոր ու մեծ բաներ գիտես, կաղաչեմ բերնիդ մէջ չը ծամծմես լեզուիդ տակ պահուած քարը հանելով այնպէս ՝ի լուր աշխարհի հրատարակես, (թէպէտև ասիկայ մեր վիճաբանութենէն դուրս պատուոյ խնդիր մըն է, բայց չէ ինչ, ես կը ներեմ քեզ). քանզի իմ ձակատս մինչ ցարդ անանկ մուր մը սեւ ցուցած չէ, միշտ պայծառ է իմ երես։ Այս մասին Ռոտոսթոցիք եթէ քեզ դէմ լռեն կամ ներեն, քարինք կաղաղակեն, քանզի 12 տարի անընդհատ վարժապետութեան պաշտօնը վարած եմ հոն անբասիր վարքով և ամենայն անարատութեամբ ամենուն հետ սիրով կենցաղավարելով և ամենուն սէր յիս գրաւելով։ —Պաշտօնով մը քաղաքիս 25 օր պիտի բացակայեմ, քու նորէն դրելիք յօդուածիդ դէմ այժմիկ պատասխան չընդունիս, չըլլայ որ սիրազ կոտրես, քանզի անչուշտ նորէն գիս պիտի տեսնես։

1875 Սեպտ. 8 Վ.ԲՐԱՆԵՍ ՓԱՆԱՆԱՅ
ՅԱնդրիանուպօլիս

ՀՐԱՒԷՐ ԱՌ ԱԶԳԱՑԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային ժողովը նիստ ունի յառաջիկայ ուրբաթ, Սեպտ. 26 ի Գալաթիա։

Ատեանը պիտի բացուի ճիշդ ժամ 6ին և գոցուի 10 ին։

Հրաւիրեալ են Երեսփոխան էֆէնտիները՝ իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

1875 Սեպտեմբ. 20

Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Վերաքննութիւն Սահմանադրութեան. — Երկրորդ ընթերցումն առաջարկեալ փոփոխելի տրամադրութեանց. — Վիճաբանութիւն Ա. յօդուածոյ վրայ, որ պարունակէ կեդրոնական վարչական մարմնոյ ժողովոյ, խորհրդոյ և հոգաբարձութեանց կազմակերպութեան վերաբերեալ փոփոխութիւնք։

Ատենադպիր
Հ. Ս. Ալճաճեան

— Մեծ. Խաչիկ էֆ. Սարաճ լրագրէս օրինակ մը նուիրեց վանայ Սանդըխտեան ընկերութեան։

Հետեւեալ աղդը խրկուած է մեզ ի հրատարակութիւն։

Ա. Զ. Դ

Առ մեծ. Ատենապետ էֆ. Տիվրիկի Դաւիտեանց ընկերութեան։

Լսեցինք որ ընկերութեանս սընտուկէն տասն ոսկի ծախք կը վճարէք աղգային Քննչին Տիվրիկ երթալու համար։ Պարտք կը համարիմք աղդարարել որ այդպիսի ծախք մը ընկերութիւնս երբէք չընկրնար ընդունիլ, ինչպէս չկրնար ընդունիլ շատ մը ծախքեր ալ որոնք լսածնուս նայելով եղած են 5–6 սարիւ ի վեր ընդդէմ մեր նախահարց նպատակաց։

21 Սեպտ. 1875 Ի դիմաց Տիվրիկի
Կ. Գոլիս Դաւիտեանց ընկ.
Ներկայացուցչաց
(Ստորագրեալ)

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Ծովային դործոց պաշտօնեայ Բիզա փաշա, զինուորական դործոց պաշտօնեայ,

Ծովային դործոց վաղեմի պաշտօնեայ Նամըք փաշա, Ծովային դործոց պաշտօնեայ,

Պետական խորհրդոյ անդամ Սաիտ էֆէնտի մեծ Եպարգոսի խորհրդական,

Մեծ Եպարգոսի խորհրդական Ահմետ պէյ Ծովային դործոց պաշտօնէի խորհրդական անուանեցան։

— Զինուորական դործոց նորընտիր պաշտօնէի արարողական հանդէսը կատարուեցաւ շաբաթ օր։

Բիզա փաշա ընկերակցութեամբ Աթիճ պէյի Բ. Դուռը երթալով, հանդիսաւոր կերպով հրովարտակը կարդացուեցաւ, ուր նախարարաց շնորհաւորութիւնները ընդունելէ վերջը, հանդիսիս Սպարապետի դուռը դնաց։

— Ծովային դործոց պաշտօնեայ Նամըք փաշա ալ կիրակի օր Բ. Դուռը երթալով, կայսերական հրովարտակը կարդացուեցաւ, որմէ վերջը անմիջապէս սպարապետի դուռը երթալով, բարձր. Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտիի շնորհակալութիւն մատոյց. անկէ ալ կայսերական պալատն երթալով, Վ.Ե.Վ. Սուլթանին իւր յարգանքը մատոյց։

— Կիրակի օր Բիզա փաշա նախարարաց ժողովէն կայսերական պալատը կանչուեցաւ։

— Արդարութեան տաննին պաշտօնեայ Միհհատ փաշա, արտաքին դործոց պաշտօնեայ Սավֆէթ փաշա, դանձուց պաշտօնեայ Եուսուֆ փաշա և մաքսատան պաշտօնեայ Ղալիպ պէյ շաբաթ օր մեծ Եպարգոսի սպարանքը արտաքոյ կարգի ժողով դումարեցին ընդ նախագահութեամբ բարձր. Մահմուտ փաշայի։

— Զմիւռնիոյ կուսակալ Խասիտ փաշա հեռադրաւ մայրաքաղաքս կանչուած է։

— Հէրսէքի ապստամբութեան առթիւ կարիպալըի զրապետը և Վիլիթօր Հիւկօ համակրական նամակները դրեր են։

— Հիւսէին Աւնի փաշայի համար կարծիք կայ թէ Հէրսէք պիտի երթայ երը ընդհանուր հրամանատար։

— Պարսից դեսպան Մուհսին խան և Սերվիոյ դործակատար Պ. Մակալինօվիչ շաբաթ օր Բ. Դուռը երթալով, մեծ Եպարգոսին և արտաքին դործոց պաշտօնէին հետ երկարօրէն տեսակցեցան։

— Ալեքսիկի նախկին կուսակալ Ֆէյզի Էօմէր փաշա կիրակի օր մայրաքաղաքս եկաւ։

— Դնդապետ Ասլան ալեյ դինուրական պաշտօնով Շ.քոտրա մեկնեցաւ։

— Շերեֆ-Բէհան անուն չոդենաւը որ քանի մ'օր առաջ զօրաց դունդ տարած էր Բլէք, շաբաթ օր մայրաքաղաքս եկաւ և հետեւեալ օրը Պաթում դնաց անկէ վարնա ըստիճ զօրաց դունդ մը տանելու համար։

— Ջրհանակրաց նոր դունդին համար վիէննայէն ութը հատ ջրհան եկաւ։

— Աստբեստանէն վերջին օրերս եկած հեռադրերէն կը տեղեկանամք թէ Պերութի, Տրիպոլսոյ մէջ և Հալէպի ու Դամասկոսի չրջակայները մաղձայաւի հիւանդութիւնը բոլորովին անհետացեր է։

Պիրեճիկի և Մարաշի մէջ ալ քանի մը դէպք պատահեր է. սակայն խիստ քիչ են։

Ուրֆայի մէջ ալ օրը 20–25 դէպք կը պատահի եղեր. իսկ Այնթապի մէջ հիւանդութիւնը շատ նուազեր է։ Հէսլէի մէջ սեպտեմբեր 26 էն ի վեր և Լաթագիայի մէջ սեպտ. 20 էն ի վեր, նոր դէպք մը չէ պատահած։

Հալէպի մէջ ալ սեպտ. 20–26, 26 դէպք պատահեր և 12 հոդի մեռեր է։

— Սէլանիկի պաշտօնական լրագրին մէջ հետեւեալը կը կարդամք։

« Տրամայի Բէյիֆ դինուորաց դունդը երկաթուղիով իր տեղը մեկնեցաւ։

« Ֆէյզի Պահրի Ջմիւռնիայէն գալով, կիրակի օր բէյիֆներու երկու դունդ բերաւ, որոցմէ մէկը միևնոյն օր, իսկ միւսը երկու օր վերջը Միթրովիճա մեկնեցան։

Ֆէյզի-պահրի նորէն Ջմիւռնիա դբնաց։

«Երկուշաբթի օր Շաթօ—Ռընօ անուն գաղղիական պատերազմի նաւը հոս հասաւ, Լիւրնէ անուն չոդենաւը բարեւելու ի նշան թնդանօթ արձկեց։

— Փրէվէզայի մէջ սեպտ. 13ին երկրաշարժ պատահեր, բայց բարեբաղդաբար վնաս չէ պատճառեր։

— Կայսերական հրովարտակ մը կը ծանուցանէ որ 1289 թուականէն սկսեալ արքունի անվճար տուրքերը ղոր ժողովրդեան աղքատ մասը մինչև ցարդ չէ կրցած վճարել, չպիտի պահանջուին, և բաց առեալ աղաբակատէրերը, երաշխաւորները և ժողովրդեան բարեկեցիկ մասը որոնք տերութեան դանձուն պարտական են։

Նոյն հրովարտակը կը հրամայէ նաև որ դաւառաց մէջ կրօնական հասարակութեանց ամէն ներկայացուցչք կառավարութեան ժողովոց մէջ աթոռ ունենան և անոնց օգտակար առաջարկութիւնները ուշադրութեան առնուին։

— Րումելիի երկաթուղւոյ վիճակահանութեան մեծ դումարը 300,000 ֆրանդ մեր աղգայիններէն Գուզկունճուդցի Եաղճեան Յովհաննէս աղային ելեր է։

— Հեռադրաց և թղթատարութեանց վերատեսչութիւնը ի պաշտօնէ կը ծանուցանէ հասարակու-

թեան որ մայրաքաղաքիս մէջ ինչպէս նաև վոսփորի և արուարձաններըը այլ և այլ տեղեր տեղական թղթատարութեանց սահմանեալ տուփերը հաստատած է հասարակութեան կողմանէ խրկուելիք նամակաց դիւրութեան համար։

Իւրաքանչիւր նամակին դինն է 40 վարա։

— Սերվիոյ ազգային ժողովը Միլան իշխանին պատգամաւորին պատասխանելով, երկրին իրաւանց պաշտպանութեան համար ամէն բան յանձն առնելու պատրաստ կը ցուցնէ ինքզինքը, միանգամայն յանդուգնելով թէ Սերվիոյ ժողովուրդն ալ իր իրաւունքն ու անկախութիւնը պաշտպանելու համար մտադիւր կը նուիրէ իր ջանքը։

Ազգային ժողովոյ սոյն ուղերձը որ Միլան իշխանը զէնք առնելու կը հրաւիրէ բացարձակապէս, եւրոպական լրագրաց քննադատութեանը նիւթ եղած է, որոնք Սերվիոյ այսպիսի ընթացք մը բռնելը անխոհեմութեան արդիւնք և իր իրաւունքները վտանգի ենթարկելու պատճառ կը համարին, այնպիսիատեն մը յորում Տաճկաստանի ղօրաց կողմանէ, յարձակում մը չէ եղած մինչև յայսօր իր երկրին վրայ։

Թայմզի Չէթինիի թղթակիցը Գարատաղի արդի վիճակին վրայ գրելով կըսէ թէ Գարատաղի ժողովուրդը անհամբեր կսպասէ թէ Սերվիա ի՛նչ ընթացք պիտի բռնէ, և եթէ Միլան իշխանը տաճկաստանի դէմ պատերազմ յարուցանէ, Գարատաղ իր բոլոր զօրութիւնը պիտի թափէ անմիջապէս անոր հետ միանալով։

Այս երկու իշխանութեանց յղացած պատերազմական խորհուրդները բոլորովին երեւակայական կը թուին մեզ. վասն զի երկուքին միահամուռ զօրութիւնը երբէք նշանակութիւն չունի և չկրնար ունենալ տաճկաստանի ահագին զօրութեան դէմ, որոյ զինուորական ոյժը կարող է սուղ միջոցի մէջ ապստամբեալ երկիրները ընկճելու և ի հնազանդութիւն բերելու։

Րումէլիի երկաթուղւոյ արժեթղթոց 3½րդ. վիճակահանութեան ամբողջ արդիւնքն է։

Նո.	Ֆր.	Նո.	Ֆր.
607086	300000	170172	1000
1505905	25000	583507	»
613404	10000	586770	»
1879351	»	607088	»
82370	2000	723297	»
1116935	»	843434	»
1215804	»	1108459	»
1354926	»	1201940	»
1505901	»	1271584	»
1745313	»	1338953	»
29	1250	1421986	»
266790	»	1461248	»
367700	»	1462083	»
375065	»	1471206	»
446177	»	1471208	»
586769	»	1471209	»
844690	»	1500040	»
1215802	»	1526626	»
1309245	»	1613031	»
1353466	»	1613035	»
1353467	»	1631292	»
1975050	»	1653006	»
20633	1000	1745311	»
20635	»	1745606	»
48361	»	1968286	»

400ԱԿԱՆ ՑՐԱՆՑ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐԸ

26	251594	446180	723299	1172550	1354927	1526630	1745610
27	251595	479371	723300	1201936	1354928	1540316	1795851
28	266786	479372	744361	1201937	1354929	1540317	1795852
30	266787	479373	744362	1201938	1354930	1540318	1795853
20631	266788	479374	744363	1201939	1395216	1540319	1795854
20632	266789	479375	744364	1215801	1395217	1540320	1795855
20634	320021	517336	744365	1215803	1395218	1559071	1822271
48362	320022	517337	843431	1215805	1395219	1559072	1822272
48363	320023	517338	843432	1219561	1395220	1559073	1822273
48364	320024	517339	843433	1219562	1421987	1559074	1822274
48365	320025	517340	843435	1219563	1421988	1559075	1822275
82366	346221	583506	844686	1219564	1421989	1613032	1826816
82367	346222	583508	844687	1219565	1421990	1613033	1826817
82368	346223	583509	844688	1225111	1461246	1613034	1826818
82369	346224	583510	844689	1225112	1461247	1631291	1826819
135161	346225	586766	1025856	1225113	1461249	1631293	1826820
135162	367696	586767	1025857	1225114	1461250	1631294	1876291
135163	367697	586768	1025858	1225115	1462081	1631295	1876292
135164	367698	607087	1025859	1253356	1462082	1653007	1876293
135165	367699	607089	1025860	1253357	1462084	1653008	1876294
141891	375061	607090	1050281	1253358	1462085	1653009	1876295
141892	375062	613401	1050282	1253359	1471207	1653010	1879352
141893	375063	613402	1050283	1253360	1471210	1678456	1879353
141894	375064	613403	1050284	1271581	1491001	1678457	1879354
141895	407021	613405	1050285	1271582	1491002	1678458	1879355
170171	407022	625146	1108456	1271583	1491003	1678459	1885346
170173	407023	625147	1108457	1271585	1491004	1678460	1885347
170174	407024	625148	1108458	1309241	1491005	1692386	1885348
170175	407025	625149	1108460	1309242	1500036	1692387	1885349
220426	430106	625150	1116931	1309243	1500037	1692388	1885350
220427	430107	632631	1116932	1309244	1500038	1692389	1968287
220428	430108	632632	1116933	1338951	1500039	1692390	1968288
220429	430109	632633	1116934	1338952	1505902	1745312	1968289
220430	430110	632634	1172546	1338954	1505903	1745314	1968290
251591	446176	632635	1172547	1338955	1505904	1745315	1975046
251592	446178	723296	1172548	1353468	1526627	1745607	1975047
251593	446179	723298	1172549	1353469	1526628	1745608	1975048
				1353470	1526629	1745609	1975049

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Գաւառաց մէջ Հայերէնի և Տաճկերէնի չափաւոր ամսականաւ դասատուութիւն ընելու պատրաստ մեկը կայ։

Ուզողը լրագրոյս անօրէնութեան պէտք է դիմէ։

ՅԱԿՈԲ ԼՓԼՆՏԻ ՆԱԶԼԵԱՆ վկայեալ փաստաբանը իւր գրասենեակը փոխադրած է Պաղչէ դափու Շէյխ իսլամ խան վերնայարկ թիւ 5։

Նաղըբեան էֆէնտի Տաճկերէն և Գաղղիերէն լեզուաց ալ քալ հմուտութիւն ունենալով, տարակոյս չունիմք թէ դատական խնդրոց համար առ ինքն դիմող բոլոր անձինքը գոհ պիտի ընէ։

ՈՎ Է ՄԵՂԱՒՈՐԸ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԱՑ

Յ. Ա.

Ա. Տեոդ.

Ընտանեկան կենաց, մանաւանդ հայ տիկնանց վերջին տարիներս ուներած կեանքին վրայ կը խօսի։

Կը ծախուի բոլոր դրավաճառաց քով։

Գինն 100 վարայ։

ԱՂՔԱՍՏՆԴԻՐ ՎԷՅ

ՓԵՐԹՈՒԱԾՔ

ՆՈՒԻՐԱԿԱՆՔ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

Մելքո Կ. Նալչեան

Քանի մէկ ընտիր քերթուածէ բաղկացեալ և բանասիրաց ուշադրութեան արժանի դրքոյկ մ'է։ Կնդրոնատեղին է Պօլիս Ֆրէնկեան դպրատունը Քիլիսէ խանի կից։

Գինն 4 ղրշ։

ՇՈՒՇԱՆ ՇԱՒԱՐՇԱՆԱՅ

ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՅԵՐԻՍ ՄԱՍՈՒՆՑ

Գրեաց Տ. Գաբրիէլ Վրդապետ

Սբ. Ղազարայ

Ընտիր բառերով և ներդաշնակ լեզուաւ գրուած թատերգութիւն մ'է վարդանայ և իր ընկերակցայ վրայ։

Սոյն թատերգութիւնը իմաստալից յառաջաբան մ'ունի որ մեծ պատիւ կը բերէ Հեղինակին գրական հանճարին։

Կը ծախուի բոլոր դրավաճառաց քով ի գին 3 ղրուշ։

ԴԻՒՑԱԶՆՈՒԹԻՒՆՔ ՄԵԾԻՆ ՎԱՐԴԱՆԱՅ

ԵՒ

ՎԱՀԱՆԱՑ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՑ

ԵՒ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԻ ՔԱՂԱՔԻ

ԵՒ

ԱՌՈՒՄՆ Ի ՅՈՒՆԱՑ

Գրեաց

ՏԻԳՐԱՆ Գ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆ

Կը ծախուի բոլոր դրավաճառաց քով։ Գին 3 ղշ։

Արդ՝ Հեղինակը ի վերջոյ կը զեկուցանէ թէ Քրիստոնէութիւն և Լուտերական հայը անուն գրքոյկ մ'ունի հրատարակելի. եթէ դրամական միջոցը ներէ, շուտով ի լոյս պիտի ընծայէ։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ

ՀԵՔԱՆՈՍ ԿՈՒԱՊԱՉՏԻՑ

Թարգմանեաց Յաճգդիեբենեի

Հրատ. Յ. Քիւպարեան

30 պատկերէ բաղկացեալ դրքոյկ մ'է, որ հնդկաց կրօնին, կուռքերուն և կրօնական սնապարծ սովորութեանց վրայ համառօտ բայց հետաքրքրական տեղեկութիւններ կը պարունակէ։

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով, գինն է 4 ղրուշ. կեդրոնատեղին է Ֆրէնկեան գրատուն։

ԼՈՒԾՈՒՄՆ ՊԱՏԱՄԱԽԱՆՈՑ

ԱԿՆԱՑ ԲՈՂՔԱԿԱՆԱՑ

Ա՛ պիտի բաղկանայ և համբերն ալ եղիցին

Իսկիւտարի Ս. խաչ եկեղեցւոյ քարոզիչ և կրօնական ժողովոյ տնօրէնը Վրդ. Տ. Յովհաննէս վարդապետի ոյն աշխատասիրութիւնը որուն մէջ յայտնի կը տեսնուի Արժ. հեղինակին եկեղեցական դրոց մէջ ունեցած հմտութիւնը, ամէն կարգի ազգայնոց վերծանութեան արժանի է։

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով դին 4 ղրուշ։

ԱՐՁԱՆԱԿԱՆՔ

ՅԱՒԻՐԺԻՑ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՓԵՐԹՈՒԱԾՔ

Ի ՁԱՓՍ ՀԱՅԿԱԿԱՆՆ

ՆՈՒԻԷՐ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑ ԿԱՅԱՔՈՑՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Երեսփոխանի Տեառն Յովհաննու Վրդապետի Ճամպոլեան յաջողին ներքոյ կ. Պոլսոյ.

Ընտիր և կոկիկ լեզուաւ գրուած քերթուածներէ բաղկացեալ գրքոյկ մ'է ազգային բանասիրաց ուշադրութեան արժանի։

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով և մանաւանդ պատեհ առթիւ ի գրատան փարիզու մերճան Սրապեան պաղտասար ազգայի խանուքը։

Գինն մէկ արծաթ մէճիտ։

ԽՕՍՔ

Ասացեալ ի Տ. Գաբրիէլեայ

Ի ԿԱՃԱՌԻ

ՎԱՐԱԶԴԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կը գտնուի Մէրճան չարչին Ալի փաշա խանը ընկերութեան գրապան Ադրիպպասեան Մարտիրոս էֆէնտին քով, Հայ գրավաճառաց խանութները, պահճէ գափուն չրավաճառ պօղոս աղայի խանութը և կամուրջի գըլուխին պարագան։

Գինն 2 ղրուշ։

ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅՈՑ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ

Ն. Մ. Թաշճեան

Հայկական եկեղեցական ձայնադրութիւնը՝ ընդ վոյթ ընդհանրացնելոյ և արդիւնաւորելոյ համար Ն. Մ. Թաշճեան քաջահմուտ երաժշտապետը պատրաստած է այս դասագիրքը որ՝ի լոյս ընծայուած է Մ. Էջմիածնայ տպարանէն։

Գինն է 10 ղուրուշ։

Ա Զ Գ

Լրագիրս ձեռքէ կը ծախուի կամուրջին գլուխը պարագան, առջի Պ. Պօղոսին խանութը և կամուրջին վրայ լրագրավաճառներու քով։

ՏՆՕ–ԽՄԲ. ՏԷՐ
Մ. Ց. ՄԵԼԻՔԵԱՆ Ա. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ
Բիզափաշա խան թիւ 3